

The logo for Helsinki, featuring the word "Helsinki" in a white, sans-serif font inside a white speech bubble shape with a black outline, set against a dark blue background.

Helsinki

2020
2021

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUKSEN JA VALVONNAN VUOSIRAPORTTI

KASVATUS JA KOULUTUS
VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS
Suomenkieliset ja ruotsinkieliset palvelut
Toimintavuosi 2020 - 2021

SISÄLLYS

JOHDANTO

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta, OSA I

1	VARHAISKASVATUSLAKI JA MUUT TOIMINTAA OHJAAVAT KESKEISET ASIAKIRJAT	4
1.1	Valvontaviranomaisten ennakkollinen ohjaus ja valvonta	4
1.2	Yksityisen palveluntuottajan ilmoitusmenettely	5
1.3	Yksityisen palveluntuottajan omavalvonta	5
1.4	Yksityiseen varhaiskasvatukseen kohdistuvat valvontatoimet	6
1.4.1	Muistutus	6
1.4.2	Tarkastusoikeus	6
1.4.3	Huomion kiinnittäminen ja huomautuksen antaminen	6
1.4.4	Määräyksen antaminen	6
1.5	Valvontaviranomaisten välinen yhteistyö	7

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta, OSA II

2	YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN ENNAKOLLINEN OHJAUS JA VALVONTA HELSIGISSÄ	8
2.1	Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavat valvontaviranomaiset	8
2.2	Yksityisten päiväkotien ohjaukset	9
2.3	Yksityisessä päiväkodissa järjestettävän esiopetuksen ohjaukset	9
2.4	Yksityisen perhepäivähoidon ohjaukset	10
2.5	Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa	10
2.6	Informaatio- ja koulutustilaisuudet sekä muu tiedottaminen	11
2.7	Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyötahot yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa	11

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta, OSA III

3	YKSITYISTEN PALVELUNTUOTTAJIEN JÄRJESTÄMÄ VARHAISKASVATUS HELSINGISSÄ TOIMINTAKAUDELLA 2020 – 2021	13
3.1	Yksityiset päiväkodit ja perhepäivähoito	13
3.2	Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien varhaiskasvatuspaikkojen ja lasten määrä	13
3.3	Yksityisen hoidon tuki	14
3.4	Yksityiseen varhaiskasvatukseen maksettavat korvaukset ja käynnistämistuki	14
3.4.1.	Korvaus 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttomasta varhaiskasvatuksesta	14
3.4.2.	Esiopetuskorvaus ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tuet	15
3.4.3.	Käynnistämistuki	15
3.5	Yksityisissä päiväkodeissa järjestettävän varhaiskasvatuksen asiakasmaksut	15
3.6	Vastaanotetut ilmoitukset toiminnan aloittamisesta tai sen olennaisesta muuttamisesta	17
4	YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUKSEN JA VALVONNAN TOTEUTTAMINEN TOIMINTAKAUDELLA 2020 – 2021	17
4.1	Ohjaukset yksityisissä päiväkodeissa	17
4.1.1.	Ohjaukset	18
4.1.2.	Yksityisten päiväkotien henkilöstö	19
4.2	Ohjaukset yksityisessä perhepäivähoidossa	19
4.3	Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa	20
4.4	Palveluntuottajille ja henkilöstölle järjestetyt tilaisuudet	20

4.5	Valtion erityisavustus yksityiseen varhaiskasvatukseen	21
4.6	Toteutunut yhteistyö yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa	22
5	VALVONTATOIMET TOIMINTAKAUDELLA 2020 – 2021	22
5.1	Palautteet ja esille nousseet epäkohdat	22
5.2	Huoltajien tekemät muistutukset	23
5.3	Ennalta ilmoittamattomat tarkastukset	23
5.4	Huomautuksen antaminen ja huomion kiinnittäminen	23
5.5	Määräyksen antaminen	24
6	POHDINTA	24

JOHDANTO

Kasvatus- ja koulutuslautakunta valvoo yksityisesti tuotettua varhaiskasvatusta Helsingissä. Lautakunta on delegoinut ohjaus- ja valvontavastuun kasvatuksen ja koulutuksen toimialan viranhaltijoille suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuudessa sekä ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala raportoi vuosittain kasvatus- ja koulutuslautakunnalle yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan toteuttamisesta. Vuosiraportissa kuvataan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toteuttamaa ohjausta ja valvontaa lukuvuonna 2020-2021.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan vuosiraportti koostuu kolmesta osasta. Ensimmäisessä osassa käsitellään yksityistä varhaiskasvatusta ohjaavaa varhaiskasvatustalakea (540/2018) sekä muita keskeisiä toimintaa ohjaavia asiakirjoja. Toisessa osassa käsitellään yksityistä varhaiskasvatusta Helsingissä sekä yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan periaatteita. Kolmannessa osassa käsitellään kuluneen toimintavuoden 1.8.2020 – 31.7.2021 aikana toteutettua ohjausta ja valvontaa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan toteuttaminen raportoitiin varhaiskasvatusjohtajalle 24.08.2021 ja ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtajalle 27.08.2021. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnasta raportoidaan kasvatus- ja koulutuslautakunnalle 12.10.2021.

Helsingissä 1.9.2021

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUS JA VALVONTA, OSA I

1 VARHAISKASVATUSLAKI JA MUUT TOIMINTAA OHJAAVAT KESKEISET ASIAKIRJAT

Yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan varhaiskasvatuslain 43 §:n mukaan varhaiskasvatusta, jonka yksityinen henkilö, yhteisö, säätiö tai julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla. Yksityinen palveluntuottaja vastaa siitä, että sopimuksen tai hallintopäätöksen perusteella asiakkaalle järjestettävä palvelukokonaisuus täyttää sille asetetut vaatimukset.

Yksityisen palveluntuottajan järjestämään ja tuottamaan varhaiskasvatukseen sovelletaan varhaiskasvatuslakia, jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja tuottamisesta sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta. Varhaiskasvatuslain lisäksi varhaiskasvatusta ohjaa valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018). Varhaiskasvatuslaki ja asetus ovat yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajaa sitova ja sen säännöksiä ja velvoitteita tulee noudattaa kaikilta osin.

Opetushallitus määrää varhaiskasvatuslakiin perustuen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteutumista koko maassa, toteuttaa laissa säädettyjä varhaiskasvatuksen tavoitteita sekä ohjata varhaiskasvatuksen laadun kehittymistä (21 §). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018, Opetushallituksen määräykset ja ohjeet) on yksityistä palveluntuottajaa velvoittava asiakirja.

Valtakunnallisten perusteiden lisäksi varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee laatia myös paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma sekä jokaiselle lapselle henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kasvatukseen, opetuksen ja hoidon toteuttamiseksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on päättänyt, että helsinkiläiset varhaiskasvatustoimijat noudattavat Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaa toiminnan järjestämisessä. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma (2019) velvoittaa myös yksityisiä palveluntuottajia.

1.1. Valvontaviranomaisen ennakollinen ohjaus ja neuvonta (52 § ja 53 §)

Yksityisen palveluntuottajan järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen lakisääteisiä valvontaviranomaisia ovat aluehallintovirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä kunnan monijäseninen toimielin tai sen määräämä viranhaltija. Varhaiskasvatuslain 53§:n mukaan valvontaviranomaisten on toteutettava valvontaa ensisijaisesti antamalla varhaiskasvatuksen järjestäjälle tarpeellista ohjausta ja neuvontaa sekä seuraamalla toiminnan kehitystä yhteistyössä toiminnan järjestäjän kanssa. Valvontaviranomaisten on toimittava yhteistyössä varhaiskasvatuslaissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan.

Ennakollisella ohjauksella tarkoitetaan palveluntuottajille ja henkilöstölle annettavaa ohjausta ja neuvontaa varhaiskasvatuksesta ja sen järjestämisestä. Ennakollista ohjausta ja valvontaa toteutetaan muun muassa ennalta sovituilla ohjauksikäynneillä sekä palveluntuottajille ja henkilöstölle järjestettyjen koulutusten ja

informatiivisten tilaisuuksien avulla. Ohjaukseyntien ja neuvonnan tavoitteena on varhaiskasvatuslain ja muiden säädösten mukainen laadukas varhaiskasvatus sekä toiminnan kehittäminen.

1.2. Yksityisen palveluntuottajan ilmoitusmenettely (44 § ja 45 §)

Ennakolliseen ohjaukseen ja valvontaa sisältyy myös ohjaus ja neuvonta yksityisen varhaiskasvatuksen toiminnan aloitus- ja lopetusvaiheessa. Yksityisen palveluntuottajan, joka korvausta vastaan harjoittaa varhaiskasvatustoimintaa päiväkodissa tai perhepäivähoidossa, on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista varhaiskasvatuksesta vastaavalle 50 §:ssä tarkoitetulle kunnan toimielimelle siinä kunnassa, jossa palveluja tuotetaan.

Ilmoituksen sisällöstä säädetään varhaiskasvatuslaissa. Kunnan toimielimen tulee toiminnan harjoittajan ilmoituksen saatuaan välittömästi suorittaa tarkastus toimipaikassa sen varmistamiseksi, että toimintaympäristö ja siellä annettava varhaiskasvatus vastaavat varhaiskasvatukselle asetettuja vaatimuksia. Toiminta voidaan aloittaa tai olennaiset muutokset toiminnassa toteuttaa, kun kunnan toimielin todennut mainittujen vaatimusten täyttymisen. Kunnan on ilmoitettava saadut päiväkotieja koskevat tiedot aluehallintovirastolle.

Palveluntuottajan on tehtävä myös kirjallinen ilmoitus toiminnan lopettamisesta. Kunnan toimielimen on ilmoitettava saadut päiväkotieja koskevat tiedot aluehallintovirastolle.

Yksityisen palveluntuottajan on nimettävä päiväkodille 31 §:ssä tarkoitettu toiminnasta vastaava johtaja ja perhepäivähoitoon 29 §:ssä säädetyn kelpoisuusvaatimusten täyttävä vastuuhenkilö, jotka vastaavat siitä, että varhaiskasvatuspaikka ja siellä toteuttava varhaiskasvatus täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus vastuuhenkilön vaihtumisesta ja vastuuhenkilön yhteystietojen muutoksesta. Kunnan toimielimen on ilmoitettava saadut päiväkotieja koskevat tiedot aluehallintovirastolle.

Yksityisen perhepäivähoidon tuottamista, toiminnan muutosta, vastuuhenkilön vaihtumista tai toiminnan lopettamista koskevia tietoja ei ilmoiteta aluehallintovirastoon. Kunnan toimielimen on pidettävä luetteloa yksityisen perhepäivähoidon harjoittajista.

1.3. Yksityisen palveluntuottajan omavalvonta (48 §)

Tämä määräys koskee varhaiskasvatuslaissa (540/2018) tarkoitettuja yksityisiä varhaiskasvatuksen palveluntuottajia sekä päiväkodissa että perhepäivähoidossa tuotettua yksityistä varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuslain 48 §:n mukaan yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan on laadittava omavalvontasuunnitelma varhaiskasvatustoiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi ja se on pidettävä julkisesti nähtävänä. Yksityisen palveluntuottajan on seurattava omavalvontasuunnitelman toteutumista.

Palveluntuottajan laatima omavalvontasuunnitelma on palvelujen laadun ja sisällön ensisijainen valvontamenetelmä. Valvira antaa tarkempia määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatisesta ja seurannasta.

Valvira on antanut uusimman määräyksen yksityisille varhaiskasvatuspalvelujen tuottajille 20.1.2021. Määräys koskee päiväkodissa ja perhepäivähoidossa tuotettua yksityistä varhaiskasvatusta.

1.4. Yksityiseen varhaiskasvatukseen kohdistuvat valvontatoimet

Yksityisen varhaiskasvatukseen kohdistuvat valvontatoimet voivat käynnistyä valvontaviranomaiselle annetun palautteen, huoltajan tekemän muistutuksen, ohjauksikäynnillä esille nousseen epäkohdan tai muuta kautta saadun epäkohtailmoituksen perusteella.

1.4.1. Muistutus (54 §)

Varhaiskasvatuksen laatuun tai siihen liittyvän kohteluun tyytymättömällä lapsen vanhemmalla tai muulla huoltajalla on 57 §:n mukaan oikeus tehdä muistutus toiminnasta vastaavalle päiväkodin johtajalle, toimipaikan vastuuhenkilölle tai varhaiskasvatuksen johtavalle viranhaltijalle. Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajien ja toimipisteiden tulee tiedottaa muistutusoikeudesta asiakkaitaan ja pyrittävä järjestämään muistutuksen tekeminen vaivattomaksi. Muistutus on kirjattava ja käsiteltävä asianmukaisesti ja siihen on annettava kirjallinen vastaus kohtuullisessa ajassa.

1.4.2. Tarkastusoikeus (55 §)

Valvontaviranomainen voi tarkastaa varhaiskasvatuksen järjestäjän ja palveluntuottajan laissa tarkoitetun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimipaikat ja toimitilat. Yksityisen palveluntuottajan ylläpitämään päiväkotiin voidaan tarvittaessa tehdä ennalta ilmoittamaton tarkastuskäynti.

1.4.3. Huomion kiinnittäminen ja huomautuksen antaminen (57 §)

Valvontaviranomainen voi antaa varhaiskasvatuksen järjestäjälle, kunnan tai kuntayhtymän virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle henkilölle tai yksityisen palveluntuottajan toiminnasta vastaavalle vastuuhenkilölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle, jos varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että toiminnan järjestäjä on varhaiskasvatuslain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä eikä asia anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Jos asia ei anna aiheutta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, voivat valvontaviranomaiset kiinnittää huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

1.4.4. Määräyksen antaminen (58 §)

Valvontaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta, epäkohtien poistamisesta, toiminnan keskeyttämisestä tai toimipaikan käytön kieltämisestä.

Jos varhaiskasvatuksen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista taikka jos yksityinen palveluntuottaja ei ole täyttänyt ilmoitusvelvollisuuttaan, valvontaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos asiakasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka toimipaikan, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi.

Valvontaviranomainen voi velvoittaa toiminnan järjestäjän noudattamaan määräystä sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että toimipaikan, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

1.5. Valvontaviranomaisten välinen yhteistyö (59 §)

Kunnan toimielimen on heti ilmoitettava valvonnassa tietoonsa tulleista puutteellisuuksista tai epäkohdista sekä 55 – 58 §:n perusteella tekemistään toimenpiteistä aluehallintovirastolle tai Valviralle. Valviran ja aluehallintoviraston on ilmoitettava 55 – 58 §:n perusteella tekemistään yksityisiä palveluntuottajia koskevista toimenpiteistään niiden toimielimelle, joiden alueella palveluja tuotetaan.

Valvontaviranomaisella on oikeus saada poliisilta virka-apua varhaiskasvatuslain 36 §:n mukaisen tarkastuksen sekä 58 §:n mukaisen keskeyttämisen ja käyttökiellon toteuttamiseksi.

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUS JA VALVONTA, OSA II

2 YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN ENNAKOLLINEN OHJAUS JA VALVONTA HELSINGISSÄ

Kasvatus- ja koulutuslautakunta valvoo yksityisesti tuotettua varhaiskasvatusta Helsingissä. Lautakunta on delegoinut ohjaus- ja valvontavastuun kasvatuksen ja koulutuksen toimialan viranhaltijoille suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuudessa sekä ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa. Seuraavissa alaluvuissa käsitellään ennakollisen ohjauksen ja valvonnan rakennetta, ennakollisen ohjauksen ja valvonnan toteuttamista päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, lapsen kehityksen ja oppimisen tuen järjestämistä, muuta palveluntuottajille ja päiväkotien henkilöstölle annettavaa ohjausta ja neuvontaa sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyötahoja yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa.

2.1. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavat valvontaviranomaiset

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 5.5.2020 (§ 106), että suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisena toimii yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö. Päällikkö suorittaa varhaiskasvatustilain 44 §:n ja 55 §:n mukaisen tarkastuskäynnin yksityisen palveluntuottajan varhaiskasvatuksen toimipaikassa, päättää yksityisen palveluntuottajan osalta varhaiskasvatustilain 44 §:n mukaisten varhaiskasvatukselle asetettujen vaatimusten täyttymisestä, antaa varhaiskasvatustilain 57 §:n mukaisen huomautuksen yksityisen varhaiskasvatuksen järjestäjälle tai yksityisen palveluntuottajan toiminnasta vastaavalle vastuuhenkilölle vastaisen toiminnan varalle ja antaa varhaiskasvatustilain 58 §:n mukaisen määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta yksityiselle palveluntuottajalle, kun määräyksen tehosteena ei ole hallintopakkoa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa edellä mainitun määräyksen, kun määräyksen tehosteena on hallintopakko.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 5.5.2020 (§ 106) myös, että yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun palveluvastaava suorittaa varhaiskasvatustilain 44 §:n ja 55 §:n mukaisen tarkastuskäynnin varhaiskasvatuksen toimipaikassa.

Suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö johtaa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavaa palvelua. Palvelukokonaisuuteen kuuluu kaksi palveluvastaavaa, erityissuunnittelija ja kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 5.5.2020 (§ 106), että ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisena toimii ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päällikkö/chef för småbarnspedagogiken. Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden ennakollisen ohjauksen ja valvonnan toteuttaa yksityisen varhaiskasvatuksen yksikön palveluvastaava, joka raportoi ohjauksen ja valvonnan toteutumisesta ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päällikölle. Yksi palvelukokonaisuuteen kuuluvista ruotsinkielistä varhaiskasvatuksen erityisopettajista konsultoi yksityisten päiväkotien henkilöstöä.

Suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan toteuttaminen käydään läpi vuosittain toimintakauden päätteeksi varhaiskasvatusjohtajan kanssa. Ruotsinkielisen

yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta käydään läpi vuosittain toimintakauden päätteeksi ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtajan kanssa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 27.8.2019 (§ 269), että yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta raportoidaan myös kasvatus- ja koulutuslautakunnalle.

2.2. Yksityisten päiväkotien ohjauskäynnit

Yksityisissä päiväkodeissa annettavaa varhaiskasvatusta ohjataan ja valvotaan pääsääntöisesti vähintään kerran vuodessa toteutettavilla ohjauskäynneillä, jotka tehdään jokaiseen toimipisteeseen. Käynnille osallistuu palveluvastaavan lisäksi palveluntuottajan nimeämän ja aluehallintovirastoon rekisteröidyn toiminnasta vastaavan johtajan lisäksi tarvittaessa myös varajohtaja, palveluntuottajan edustaja tai edustajat.

Ohjauskäynnillä tarkastetaan varhaiskasvatuslain mukaisten toimintaedellytysten toteutuminen. Näitä toimintaedellytyksiä ovat esimerkiksi päiväkodin vastuuhenkilön nimeäminen, varhaiskasvatushenkilöstön kelpoisuusvaatimukset ja henkilöstömitoitus sekä varhaiskasvatuksen arviointi ja kehittäminen. Yksityisten päiväkotien ja ryhmäperhepäiväkotien tulee laatia myös vuosittain päivitettävä yksikön toimintasuunnitelma. Yksityiset päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit käyttävät Helsingin kaupungin toimintasuunnitelmapohjaa, jota on hieman muokattu yksityisille päiväkodeille soveltuvammaksi kokonaisuudeksi. Ryhmäkohtaiset pedagogiset suunnitelmat tehdään palveluntuottajan omalle pohjalle.

Ohjauskäynneillä käydään myös pedagogista keskustelua varhaiskasvatuksen laadusta, vuosittain päivitettävän varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman tekemisen prosessista, toimintasuunnitelman sisällöstä sekä varhaiskasvatuksen laadun arvioinnista. Toimintaedellytysten tarkistamisen ja pedagogisen keskustelun lisäksi vuosikäynnillä tarkastetaan myös päiväkodin toimintatilat.

Yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteet toimittavat yksityisen varhaiskasvatuksen yksikköön yksityisen päiväkodin toimintatietolomakkeen, jonka avulla tarkastetaan ja keskustellaan varhaiskasvatuslain mukaisten toimintaedellytysten toteutumisesta. Lisäksi lomakkeen liitteenä toimitetaan: päivitetty omavalvontasuunnitelma, viimeisin ympäristöpalveluiden valvontasuunnitelman mukainen tarkastuskertomus ja tarvittaessa kuittaus tarkastuskertomuksessa ilmenneiden puutteiden korjaamisesta, viimeisin paloviranomaisen palotarkastuspöytäkirja ja tarvittaessa jälkivalvontapöytäkirja, vuosittain päivitettävien varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintasuunnitelmat, uusien vakinaisten kelpoisuusvaatimukset täyttävän henkilöstön tutkintotodistukset sekä tarvittaessa kuluvan toimintakauden rekrytointiselvitykset ei-kelpoisen henkilöstön osalta. Asiakirjat toimitetaan yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palveluun suomen- tai ruotsinkielisenä.

Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden ohjauksessa ja valvonnassa olevien yksityisten päiväkotien ohjauskäynnit toteutetaan samalla tavalla kuin suomenkielisen palvelukokonaisuuden ohjauksessa ja valvonnassa olevien toimipisteiden. Keskustelu käynneillä käydään ruotsiksi ja lomakkeet ovat ruotsinkielisiä. Ohjauskäynntejä koskevat asiakirjat toimitetaan yksityisen varhaiskasvatuksen palveluvastaavalle ruotsin- tai suomenkielisinä.

2.3. Yksityisessä päiväkodissa järjestettävän esiopetuksen ohjauskäynnit

Helsingissä perusopetuslain mukaista maksutonta esiopetusta voivat kunnan lisäksi järjestää Helsingin alueella sijaitsevat yksityiset koulut, päiväkodit tai muut julkisen palvelun tuottajat, jotka kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen tai ruotsinkielinen jaosto on hyväksynyt toimintakausittain

esiopetuksen järjestämispaikaksi. Jaostot päättävät myös oppilaaksioton kriteereistä ja oppilaaksiottoalueista.

Yksityinen päiväkotitoi voi hakea vuosittain perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestäväksi toimipisteeksi. Esiopetusta järjestävän yksityisen päiväkodin edellytykset esiopetuksen järjestämiseen tarkistetaan ennen esiopetuspaikkojen lopullista päättämistä. Näitä edellytyksiä ovat esimerkiksi neljän tunnin maksuttoman esiopetuksen järjestäminen, maksuttoman esiopetusmateriaalin ja aterian tarjoaminen, esiopetuksen toimintasuunnitelman laatiminen ja esiopetuksen ryhmäkokoedellytysten toteutuminen. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaava palvelu vahvistaa suomenkielisessä jaostossa alustavasti hyväksytyjen toimipisteiden esiopetuksen järjestämisen edellytykset esiopetushaun jälkeen. Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus vahvistaa ruotsinkielisessä jaostossa hyväksytyjen toimipaikkojen esiopetuksen järjestämisen edellytykset esiopetushaun jälkeen.

Yksityisessä päiväkodissa annettavan perusopetuslain mukaisen esiopetuksen tavoitteet ja sisällöt määrittävät perusopetuslain (628/1998) lisäksi Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) ja Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmassa (2016).

Yksityisissä päiväkodeissa järjestettävää esiopetusta ohjataan ja valvotaan yksityisen varhaiskasvatuksen vuosittaisilla ohjauksikäynnillä yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteissä. Esiopetusta järjestävien toimipisteiden tulee tehdä vuosittain Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva esiopetuksen toimintasuunnitelma, jonka toteutumisesta käydään keskustelua ohjauksikäynnillä.

2.4. Yksityisen perhepäivähoidon ohjauksikäynnit

Yksityinen perhepäivähoito on varhaiskasvatusta, joka tapahtuu yksityisessä ryhmäperhepäiväkodissa tai yksityisen perhepäivähoitajan omassa kodissa. Perhepäivähoitaja voi samanaikaisesti hoitaa enintään neljää lasta mukaan luettuina perhepäivähoitajan omat lapset, jotka eivät ole perusopetuksessa. Lisäksi voidaan hoitaa yhtä perusopetuslain (628/1998) mukaista esiopetusta saavaa lasta, perusopetuksen aloittanutta lasta tai sellaista kunnan järjestämässä osapäivähoitossa olevaa lasta, joka aloittaa perusopetuksen toimintavuotta seuraavana vuonna (Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta 753/2018).

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluvastaava toteuttaa vuosittaisen ohjauksikäynnin perhepäivähoitajan kotiin tai ryhmäperhepäiväkotiin. Ryhmäperhepäiväkodin osalta ohjauksikäynnit toteutetaan samalla tavalla kuin päiväkotien osalta ja käynnille osallistuu toiminnasta vastaava vastuhenkilö ja tarvittaessa palveluntuottaja.

Perhepäivähoitajan kodissa tehtävälle käynnille osallistuu perhepäivähoitaja ja ohjauksikäynnillä tarkastetaan varhaiskasvatuslain mukaisten toimintaedellytysten toteutuminen. Näitä toimintaedellytyksiä ovat esimerkiksi omavalvontasuunnitelman laatiminen, varhaiskasvatusympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman noudattaminen.

Ennen ohjauksikäyntiä perhepäivähoitaja palauttaa palveluvastaavalle perhepäivähoidon toimintatietolomakkeen, pedagogisen suunnitelman ja omavalvontasuunnitelman. Nämä lomakkeet käydään läpi ohjauksikäynnillä. Perhepäivähoitajan kanssa käydään pedagogista keskustelua varhaiskasvatuslain ja Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesta toiminnan järjestämisestä ja muista perhepäivähoitossa olevien lasten turvallisuuteen ja kasvatukseen liittyvistä asioista.

2.5. Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa

Yksityisen varhaiskasvatuksen yksikössä toimii kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Kiertävän varhaiskasvatuksen erityisopettaja konsultoi Helsingissä toimivien yksityisten päiväkotien henkilöstöä ja havainnoi ryhmien toimintaa ja ohjaa kasvattajia pedagogisten tukitoimien käytössä. Kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja toimii yhteistyössä huoltajien, kasvattajien ja tarvittaessa muiden lapsen ja perheen kanssa työskentelevien asiantuntijoiden kanssa.

Tukea tarvitsevia lapsia siirtyy yksityisistä varhaiskasvatuksen toimipisteistä kunnalliseen varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen vuosittain. Siirtymisen syynä voi olla esimerkiksi esioppilaan siirtyminen oman koulupiirinsä esiopetukseen tai siirtyminen rakenteellisen tukitoimen pariin kunnallisessa päiväkodissa järjestettävään varhaiskasvatukseen. Tässä prosessissa kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja on mukana yhdessä yhteistyöverkoston ja huoltajien kanssa.

Tukea tarvitsevan oppijan kouluun siirtymiseen tarvittavassa yhteisvalmistelussa kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja on myös tarvittaessa mukana oppilashuollon henkilöstön kanssa.

Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden osalta yksi ruotsinkielisistä varhaiskasvatuksen erityisopettajista konsultoi yksityisten päiväkotien henkilöstöä ja tekee havainnointikäyntejä lapsen kehityksen ja oppimisen tuen asioissa.

2.6. Informaatio- ja koulutustilaisuudet sekä muu tiedottaminen

Yksityisen varhaiskasvatuspalvelujen tuottajille ja päiväkotien sekä perhepäivähoidon henkilöstölle järjestetään erilaisia informaatio- ja koulutustilaisuuksia. Palveluntuottajia ja vastuuhenkilöitä tiedotetaan sähköpostitse varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja toiminnan toteuttamiseen liittyvistä ajankohtaisista asioista. Tilaisuuksien lisäksi palveluntuottajia ohjataan ja neuvotaan yksittäisissä asioissa myös henkilökohtaisesti. Palveluntuottajille on laadittu kirjallisia ohjeita ja oppaita muun muassa toiminnan aloittamiseen, jotka löytyvät kaupungin internet sivuilta.

2.7. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyötahot yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee tiivistä yhteistyötä kaupungin muiden toimialojen kanssa yksityisen päiväkodin tai ryhmäperhepäiväkodin aloittaessa toimintaa sekä jo käynnissä olevan toiminnan ohjauksessa ja valvonnassa.

Säännöllisiin monitoimialaisen työryhmän tapaamisiin osallistuvat edustajat varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta, ympäristöpalveluista, alueiden käytöstä ja valvonnasta, kaupunkitila- ja maisema suunnittelusta, rakennuksista ja yleisiltä alueilta, rakennusvalvonnasta ja pelastuslaitokselta. Monitoimialaisen työryhmän tuottamaa yksityisen päiväkodin toimipisteen perustamisen ohje tarkastetaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa. Yksityisten päiväkotien ulkoilualueita koskevat käyttöoikeussopimushakemukset käsitellään kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön yhteisessä pihatyöryhmässä, joka kokoontuu tarpeen mukaan.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee tiivistä yhteistyötä yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa sekä toimipisteen perustamiseen liittyvissä kysymyksissä myös suoraan ympäristöterveyden, ympäristönsuojelun, elintarviketurvallisuuden, rakennusvalvonnan sekä pelastuslaitoksen edustajien kanssa.

Lisäksi yhteistyötä tehdään Etelä-Suomen aluehallintoviraston kanssa muun muassa säännöllisten tapaamisten, varhaiskasvatuspalvelun perustamisen tai niissä tapahtuneiden muutosten sekä ohjauksen ja valvonnan osalta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala osallistuu myös pääkaupunkiseudun kuntien (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) yksityisen varhaiskasvatuksen tapaamisiin, joissa käsitellään yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaukseen ja valvontaan liittyviä asioita. Lisäksi toimiala tekee tarvittaessa yhteistyötä myös muiden tahojen kanssa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaukseen ja valvontaan liittyvissä asioissa, näitä yhteistyötahoja ovat esimerkiksi Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus, Kuntaliitto ja Kansaneläkelaitos.

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUS JA VALVONTA, OSA III

3 YKSITYISTEN PALVELUNTUOTTAJIEN JÄRJESTÄMÄ VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS HELSINGISSÄ TOIMINTAKAUDELLA 2020 – 2021

Helsingissä tarjotaan varhaiskasvatusta kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa sekä kunnallisessa ja yksityisessä perhepäivähoidossa. Yksityiset varhaiskasvatuksen palvelut täydentävät kunnallisia palveluja ja tarjoavat samalla perheille mahdollisuuden valita esimerkiksi kielipainotteista varhaiskasvatusta (ruotsi, englanti, ranska, saksa, espanja, venäjä, viro), erityispedagogista varhaiskasvatusta (montessori, steiner) tai sisällöllisesti painottunutta varhaiskasvatusta (katsomus, luonnossa kotonaan, taide, tiede, liikunta, musiikki, kestävä kehitys).

Yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistumisaste oli vuoden 31.12.2020 yhteensä 8,8 % (1-6-vuotiaat). Helsingin eri alueilla osallistumisaste on erilainen riippuen yksityisen varhaiskasvatuksen tarjonnan määrästä. Helsingin korkein osallistumisaste oli Eteläisessä suurpiirissä 16,4% ja matalin osallistumisaste oli Itäisessä suurpiirissä 5,2% Yksityisen hoidon osallistumisaste lasketaan yksityisen hoidon tukea saavien saman ikäisten lasten väestömäärästä.

Toimintakaudella 2020 – 2021 yksityisiä päiväkotitoiminnan palveluntuottajia oli Helsingissä yhteensä 68, joista suomen- tai muun kuin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen kokonaisuudessa 63 ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen kokonaisuudessa viisi (5).

3.1. Yksityiset päiväkodit ja perhepäivähoito

Yksityisten palveluntuottajien tarjoama varhaiskasvatus ajalla 1.8. – 31.7. (toimipisteiden lukumäärä):

Varhaiskasvatus- ja esiopetustoiminta	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Yksityiset päiväkodit (suomenkieliset palvelut)	137	139	130
Yksityiset päiväkodit *SVES	8	7	7
Yksityiset päiväkodit yhteensä	145	146	137
Perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestävät päiväkodit	54	60	56
Perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestävät päiväkodit *SVES	1	1	1
Esiopetusta järjestävät yhteensä	55	61	57
Yksityiset ryhmäperhepäiväkodit	1	2	3
Yksityiset perhepäivähoitajat	20	20	17

3.2. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien varhaiskasvatuspaikkojen ja lasten määrä

Varhaiskasvatuspaikkojen määrä ajalla 1.8. – 31.7. (toimipisteisiin rekisteröity maksimipaikkamäärä):

Varhaiskasvatuspaikkojen määrä yksityisessä varhaiskasvatuksessa	2018 - 2019	2019 - 2020	2020- 2021
Yksityiset päiväkodit (suomenkieliset palvelut)	4801	4931	4755
Yksityiset päiväkodit *SVES	241	227	227
Yksityiset ryhmäperhepäiväkodit	8	16	24
Yksityisen ryhmäperhepäiväkodit *SVES	0	0	0
Yksityiset perhepäivähoitajat	80	80	68
Yksityiset perhepäivähoitajat *SVES	0	0	0

Yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrä ajalla 1.8. – 31.7:

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevat lapset	2018 - 2019	2019 - 2020	2020- 2021
Yksityisissä päiväkodeissa enimmillään lapsia	3889	4022	3723
Yksityisissä päiväkodeissa vähiten lapsia	2930	3145	2889
Viisivuotiaiden maksuttomassa varhaiskasvatuksessa olevat lapset	549	739	764
Esiopetuksessa yksityisessä päiväkodissa olevat lapset	429	545	436
Yksityisessä perhepäivähoidossa olevat lapset	72	69	70

Toimintavuonna 2021 - 2022 kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle ilmoitettujen yksityisissä päiväkodeissa tarjolla olevien varhaiskasvatuspaikkojen määrä oli yhteensä 4755. Enimmillään lapsia yksityisissä päiväkodeissa oli 3723, jolloin tarjolla olevista varhaiskasvatuspaikoista jäi vielä käyttämättä yhteensä 1032 paikkaa.

3.3. Yksityisen hoidon tuki

Valitessaan yksityisen varhaiskasvatuksen perhe voi hakea yksityisen hoidon tukea Kansaneläkelaitokselta (Kela). Yksityisen hoidon tuki muodostuu lakisääteisestä hoitorahasta, tulosidonnaisesta hoitolisästä ja Helsinki-lisästä.

Yksityisen hoidon tuki	Hoitoraha	Hoitolisä*	Helsinki-lisä**	Tuet yhteensä
Päiväkotihoito, alle 3-vuotias lapsi	174,59	0-146,82	600,00	774,59-921,41
Päiväkotihoito, yli 3-vuotias lapsi	174,59	0-146,82	340,00	514,59-661,41
Perhepäivähoito, alle 3-vuotias lapsi	174,59	0-146,82	320,00	494,59-641,41
Perhepäivähoito, yli 3-vuotias lapsi	174,59	0-146,82	160,00	334,59-481,41

* Hoitolisä määräytyy perheen tulojen mukaan. Jos perhe saa hoitolisää, perheelle maksetaan 60 euron ylimääräinen Helsinki-lisä.

** Helsinki-lisä maksetaan kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta eli silloin, kun hoitosopimuksen mukainen varhaiskasvatusaika on yli 25 tuntia viikossa.

3.4. Yksityiseen varhaiskasvatukseen maksettavat korvaukset ja käynnistämistuki

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan on Helsingissä mahdollista hakea Helsingin kaupungilta korvausta 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen järjestämisen osalta sekä esiopetuskorvausta perusopetuslainmukaiseen esiopetukseen osallistuvien lasten osalta. Näiden korvausten lisäksi palveluntuottaja voi hakea käynnistämistukea uuden yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen perustamisen tai jo toiminnassa olevan toimipisteeseen laajentamisen kustannuksiin.

3.4.1. Korvaus 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttomasta varhaiskasvatuksesta

Yksityiselle palveluntuottajalle maksetaan helsinkiläisistä viisivuotiaista lapsista neljän tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen osalta 160 euron lapsikohtainen korvaus hakemuksesta kuukausittain suomenkielisessä ja ruotsinkielisessä yksityisessä varhaiskasvatuksessa (kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätös 17.12.2019 § 395, jolla korvaus on 1.8.2020 alkaen muutettu toistaiseksi voimassa olevaksi). Korvaus maksetaan

kunakin toimintavuonna Helsingin kaupungissa päätetyltä esiopetuksen toiminta-ajalta. Yksityiselle palveluntuottajalle maksettava summa mahdollistaa hoitomaksun alentamisen korvausta vastaavin osin. Korvausta maksetaan sekä yksityiseen päiväkotiin että yksityiseen perhepäivähoitoon. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö tekee korvauksia koskevat maksupäätökset.

Korvausta ei makseta pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvista esiopetuksessa olevista viisivuotiaista lapsista eikä vieraskielisessä kaksivuotisessa esiopetuksessa olevista lapsista (sopimuskoulut).

3.4.2. Esiopetuskorvaus ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tuet

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajalle maksetaan lapsikohtaisena esiopetuskorvauksena 470 euroa kuukaudessa 10 kuukaudelta vuodessa. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö hyväksyy esiopetuskorvausta koskevat maksusitoumukset perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestäville toimipisteille. Palveluntuottajat toimittavat kuukausittain laskun tuottamastaan esiopetuksesta kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle.

Jos lapsi on perusopetuslain mukaisen maksuttoman esiopetuksen lisäksi yksityisessä varhaiskasvatuksessa, palveluntuottaja perii sen osalta itse määrittelemänsä maksun. Lapsesta voidaan tässä tapauksessa hakea kelasta yksityisen hoidon tukea (hoitoraha 64,24 euroa ja tulosidonnainen hoitolisä puolet siitä summasta, mikä hoitolisän määrä muutoin olisi). Niistä esiopetusikäisistä lapsista, joista maksetaan hoitolisää, maksetaan sen lisäksi myös Helsinki-lisää 60 euroa kuukaudessa.

3.4.3. Käynnistämistuki toimintavuonna 2020 - 2021

Yksityiset palveluntuottajat voivat hakea käynnistämistukea uuden yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen hankkimisesta tai toiminnan laajentamista varten tehdyistä muutostöistä aiheutuviin kustannuksiin sekä varhaiskasvatustoiminnan käynnistämisessä tarvittavan irtaimiston hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin. Tukea myönnetään Helsingin kaupungin alueella harjoitettavaan yksityiseen päiväkotitoimintaan ja kahden hoitajan ryhmäperhepäiväkotitoimintaan. Käynnistämistuen määräraha toimintavuonna 2020 – 2021 oli yhteensä 150 000 euroa.

Tuen myöntämisestä päätetään tapauskohtaisesti. Käynnistämistukea myönnetään enintään 30 000 (uusi toimipiste, enintään 1000 euroa per uusi varhaiskasvatuspaikka) tai 15 000 euroa (laajennus, enintään 500 euroa per uusi varhaiskasvatuspaikka). Samalla palveluntuottajalle voidaan myöntää enintään yksi käynnistämistuki vuodessa, ja yhteensä enintään kolme kertaa käynnistämistukea. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö tekee käynnistämistukea koskevat päätökset.

Toimintakaudella 2020 – 2021 myönnettiin käynnistämistukea yhteensä kolmelle (3) yksityiselle palveluntuottajalle.

3.5. Yksityisissä päiväkodeissa järjestettävän varhaiskasvatuksen asiakasmaksut

Yksityinen palveluntuottaja määrittelee itse tarjoamansa palvelun hinnan, joka vaihtelee päiväkotij- ja tuottajakohtaisesti. Tuottaja vähentää määrittelemästään varhaiskasvatusmaksun hinnasta perheen saaman yksityisen hoidon tuen ja kuntalisän sekä mahdollisen 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttoman

korvauksen tai esiopetuskorvauksen. Perheelle jää maksettavaksi varhaiskasvatusmaksusta vähennetyn yksityisen hoidon tuen summan jälkeen jäävä omavastuuosuus.

Osalla palveluntuottajista on käytössä tuottajan itsensä määrittelemä sisaralennus, joka voi olla tietty euromäärä (esim. 15 - 80 euroa) tai prosenttiosuus varhaiskasvatusmaksusta esimerkiksi 10% - 50%. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 16.6.2020, että yksityiselle palveluntuottajalle maksetaan lapsikohtainen korvaus 1.10. - 31.12.2020 välistä aikaa koskevista sisaralennuksista. Korvaus maksettiin lapsikohtaisesti helsinkiläisperheen toisesta lapsesta alkaen, kun perheestä useampi kuin yksi lapsi oli yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Korvauksen määrä oli 144 euroa, mutta ei kuitenkaan enempää kuin lasta koskevan asiakasmaksun omavastuuosuuden määrä. Korvaus maksettiin kuukausittain hakemuksesta sille tai niille palveluntuottajille, joiden varhaiskasvatusyksiköissä perheen nuorimman lapsen sisarukset olivat. Korvauksen maksamisen edellytyksenä oli, että palveluntuottaja sitoutui hakemuksessa alentamaan perheen nuorimman lapsen sisaruksen asiakasmaksun omavastuuosuutta korvausta vastaavalla määrällä sekä ilmoittamaan lasten varhaiskasvatuksen päättymisestä kunnalle. Lapsikohtaisen sisarkorvauksen maksaminen päättyi 31.12.2020.

Suomenkielisten palvelujen valvonnassa olevien yksityisten päiväkotien varhaiskasvatusmaksujen omavastuuosuudet ikäluokittain toimintakaudella 2020 – 2021 (1.8.2020 – 31.7.2021) *:

Varhaiskasvatusmaksun omavastuuosuus €	0-3-vuotiaat	3-4-vuotiaat	5-vuotiaat	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus
<-200€	2,5 %	2,33 %	33,67 %	6,76 %
201-300€	7,5 %	4,65 %	33,67 %	16,22 %
301-400€	40 %	40,31 %	25,51 %	25,68 %
401-500€	19,17 %	43,41 %	4,08 %	43,24 %
501-600€	14,17 %	0,78 %	0 %	4,95 %
601€->	16,67 %	8,53 %	3,06 %	5,41 %

* Omavastuuosuudessa ei ole huomioitu mahdollista tulosidonnaista hoitolisää ja Helsinki-lisän korotusta

* Viisivuotiaiden omavastuuosuuden summasta on vähennetty 4 tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen osuus

* Osa päiväkodeista järjestää varhaiskasvatusta vain alle 3- vuotiaille lapsille

* Osa päiväkodeista järjestää varhaiskasvatusta vain yli 3-vuotiaille lapsille

* Osa päiväkodeista järjestää vain esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta

* Osa päiväkodeista ilmoittaa täydentävän varhaiskasvatuksen hinnan, vaikka eivät järjestä esiopetusta toimintakaudella 2020 – 2021

Ruotsinkielisten palvelujen valvonnassa olevien yksityisten päiväkotien varhaiskasvatusmaksujen omavastuuosuudet ikäluokittain toimintakaudella 2020 – 2021 (1.8.2020 – 31.7.2021) *:

Varhaiskasvatusmaksun omavastuuosuus €	0-3 vuotiaat	3-4 vuotiaat	5 vuotiaat	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus
<-200€	14,29 %	14,29 %	57,14 %	100 %
201-300€	57,14 %	57,14 %	42,86 %	0 %
301-400€	28,57 %	28,57 %	0 %	0 %

3.6. Vastaanotetut ilmoitukset toiminnan aloittamisesta tai sen olennaisesta muuttamisesta

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaanottaa palveluntuottajien ilmoitukset liitteineen yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista sekä toiminnan lopettamisesta.

Yksityiset palveluntuottajat toimittavat aluehallintoviraston ilmoituksen yksityisen varhaiskasvatuspalvelun tuottamisesta (uuden päiväkodin perustaminen) liitteineen Helsingin kaupungin kirjaamoon. Ilmoitus liitteineen tarkastetaan yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavassa palvelussa ja palveluvastaava tekee hyväksymiskäynnin päiväkotitiloissa. Mikäli toiminta täyttää varhaiskasvatuslain mukaiset edellytykset, tekee yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö viranhaltijapäätöksen ajossa varhaiskasvatuslain mukaisten edellytysten täyttymisestä toiminnan aloitusvaiheessa. Ilmoitus toimitetaan aluepäällikön viranhaltijapäätöksen jälkeen Etelä-Suomen aluehallintovirastoon toiminnan rekisteröimiseksi.

Yksityisen palveluntuottajan toiminnassa tapahtuvia muutoksia koskevat ilmoitukset (mm. vastuuhenkilön vaihtuminen, toiminnan laajentaminen, palveluntuottajan vaihtuminen, palveluntuottajan määräämisvaltaa käyttävän henkilön vaihtuminen) liitteineen tarkastetaan, pyydetään mahdolliset täydennykset ja mukaan liitetään tarvittaessa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan päällikön aluepäällikön lausunto. Ilmoitus liitteineen aluepäällikön päätöksen jälkeen Etelä-Suomen aluehallintovirastoon rekisteröitäväksi.

Vastaanotetut ilmoitukset 1.8.2020 – 31.7.2021

Vastaanotetut ilmoitukset	2018- 2019	2019- 2020	2020- 2021
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus, päiväkotitoiminta	20	6	4
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus, ryhmäperhepäiväkotitoiminta	0	1	1
Varhaiskasvatustoiminnan lopetus	8	12	9
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus *SVES	0	0	0
Varhaiskasvatustoiminnan lopetus *SVES	1	0	0

* Taulukossa ei ole mukana varhaiskasvatuspalvelujen tuottamisessa tapahtuneiden muutosten tai vastuuhenkilöiden vaihtumisen osalta vastaanotettuja ilmoituksia

4 YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN ENNAKOLLISEN OHJAUKSEN JA VALVONNAN TOTEUTTAMINEN TOIMINTAKAUDELLA 2020 – 2021

Yksityisen varhaiskasvatuksen ennakollista ohjausta ja valvontaa toteutettiin ennalta ajalla 1.8.2020 – 31.7.2021. Ohjausta ja valvontaa toteutettiin pääsääntöisesti kerran vuodessa toteutettavilla ohjauskäynneillä. Koronatilanteesta johtuen ohjauskäynnit toteutettiin ensimmäisiä syksyn ohjauskäyntejä lukuun ottamatta pääsääntöisesti etäyhteydellä. Palveluntuottajille ja toimipisteiden henkilöstölle järjestettiin myös informaatio- ja koulutustilaisuuksia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala teki myös tiivistä yhteistyötä ohjauksen ja valvonnan asioissa muiden yhteistyötahojen kanssa.

4.1. Ohjauskäynnit yksityisissä päiväkodeissa

Toimintakaudella 2020 – 2021 ohjauskäynnit tehtiin jokaiseen varhaiskasvatusta tarjoavaan yksityiseen päiväkotiin, yhteensä 134 päiväkotiin. Suomenkielisten palvelujen ohjauksessa ja valvonnassa oleviin päiväkoteihin tehtiin 127 ohjauskäyntiä ja ruotsinkielisten palvelujen ohjauksessa ja valvonnassa oleviin päiväkoteihin tehtiin 7 ohjauskäyntiä. Kolmessa (3) suomenkielisten palvelujen ohjauksessa ja valvonnassa

olevassa päiväkodissa ei järjestetty toimintavuonna varhaiskasvatusta vähäisestä asiakasmäärästä johtuen. Näihin kolmeen toimipisteeseen ei tehty ohjauksikäyntiä.

4.1.1. Ohjauksikäyntien sisältö

Toimintakauden ohjauksikäynneillä painottuivat muiden viranomaisten tekemien tarkastusasiakirjojen tarkastaminen ja esille nostettujen korjausmääräysten toteuttamisen seuraaminen sekä varhaiskasvatustilain mukaisten kelpoisuuksien seuranta. Toiminnasta vastaavia johtajia ja palveluntuottajia pyydettiin toimittamaan ympäristöpalveluiden ja paloviranomaisen viimeisimmät tarkastusasiakirjat sekä viranomaisten kuittaukset asian käsittelyn päättymisestä. Toiminnasta vastaavia johtajia ja palveluntuottajia pyydettiin toimittamaan myös rekrytointiselvitykset kaikkien ei-kelpoisten työntekijöiden osalta. Ohjauksikäynteihin liittyvien asiakirjojen toimittaminen annetussa aikataulussa oli haastavaa usealle päiväkodin johtajista ja palveluntuottajista. Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelu pyytää ohjauksikäyntiin liittyviä asiakirjoja tarvittaessa uudestaan sähköpostitse, puhelimitse tai yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan päällikön huomion kiinnittämisellä, huomautuksella tai määräyksellä.

Ohjauksikäyntien pedagogisessa keskustelussa korostui varhaiskasvatuksen laadun arviointi ja toiminnan kehittäminen. Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa edellytetään varhaiskasvatoimijoita käyttämään Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset –asiakirjaa varhaiskasvatuksen laadun arvioinnissa ja toiminnan kehittämisessä. Karvin mallin käyttöönotto ja sen soveltaminen oman toimipisteen toiminnan kehittämisessä vaatii vielä harjoittelua. Päiväkodin johtajien kanssa keskusteltiin käytössä olevista arviointitavoista, arvioinnin säännöllisyydestä sekä tavoitteiden, kriteerien ja arviointityökalujen muodostamisesta.

Toimintakauden 2020 – 2021 ohjauksikäynneillä nousi esille myös puutteita toiminnan järjestämisessä. Puutteita esiintyi esimerkiksi kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön määrässä, turvallisuuden ylläpitämisessä, omavalvonnassa tai ilmoitusvelvollisuuden noudattamisessa vastuuhenkilön vaihtumisen osalta. Toiminnasta vastaavaa johtajaa ja palveluntuottajaa ohjattiin noudattamaan varhaiskasvatustilain mukaisia varhaiskasvatussuunnitelmia ja muuttamaan toimintatapoja. Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajia kutsuttiin tarvittaessa myös kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle keskustelemaan esille nousseista puutteista ja niiden korjaamisesta.

Ohjauksikäyntien keskustelu, ohjaus tai neuvonta eivät tarkoita vain puutteita tai toiminnassa olevia epäkohtia. Ohjauksen ja neuvonnan avulla pyritään parantamaan varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen laatua ja kehittämään toimintatapoja.

Varhaiskasvatustilain mukaisten toimintaedellytysten parantamiseen liittyvä ohjeistus ohjauksikäynneillä:

Ohjeistus ohjauksikäynnillä
Varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen liittyvä ohjeistus Esimerkiksi toimintasuunnitelman päivitys, ryhmien muodostaminen, katsomuskasvatus, lapsen vasu, kiusaamisen ennaltaehkäisy
Henkilöstö Esimerkiksi kelpoisuudet, määrä, vastuuhenkilön vaihtumisesta ilmoittaminen, ryhmiin sijoittuminen
Turvallisuuteen liittyvä ohjeistus Esimerkiksi poistumisharjoituksen tai lähietsinnän harjoittelu, turvallisuusohjeistusten tekeminen, turvallisuuskierrosten tekeminen, turvallisuuskoulutukset, lääkehoitosuunnitelman tekeminen
Omavalvontaan, ruokailun järjestämiseen tai siisteyteen liittyvä ohjeistus Esimerkiksi omavalvontasuunnitelman päivitys tai esille laittaminen, asiakaspaikkamäärän ylitys, aamiaisen tai välipalan tarjoaminen, siivoussuunnitelman tekeminen

Varhaiskasvatuksen laadun arviointi ja toiminnan kehittäminen Karvin laadun arvioinnin asiakirjaan perustuen
Puuttuvien asiakirjojen toimittaminen ohjauksen jälkeen Esimerkiksi tarkastusasiakirjat, selvitykset ja suunnitelmat

4.1.2. Yksityisten päiväkotien henkilöstö

Yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteiden henkilöstö koostuu varhaiskasvatuksen opettajista, varhaiskasvatuksen lastenhoitajista sekä ei-kasvatusvastuullisista päiväkotiapulaisista tai päiväkodin huoltajista. Osassa päiväkodeista toiminnasta vastaava johtaja on samalla myös yksi päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajista toimien ns. ryhmässä toimivana lähiesihenkilönä. Osassa yksityisistä päiväkodeista toiminnasta vastaavana johtajana toimii vain hallinnollisissa tehtävissä oleva johtaja, jolloin häntä ei lasketa päiväkodin kasvatusvastuulliseksi henkilöksi. Näillä johtajilla oli 1 - 4 toimipistettä johdettavana. Yksityisissä päiväkodeissa toimii myös päiväkotiapulaisia. Osassa päiväkodeista päiväkotiapulaista ei ole ja kasvatusvastuullinen henkilöstö huolehtii silloin esimerkiksi päivän aikana tehtävistä ruokahuollon ja siivouksen tehtävistä. Joissakin yksityisissä päiväkodeissa siivous on järjestetty muun työntekijän toimesta esimerkiksi iltasiivouksena. Osassa päiväkodeista kävi myös ulkopuolisia kerho- tai muita ohjaajia esimerkiksi kielikerhon-, musiikkikerhon- tai taidekerhon ohjaajia. Nämä kerhopalvelut olivat asiakkaille yleensä lisämaksullisia palveluja. Maksulliset kerhot eivät korvanneet varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa.

Varhaiskasvatuslain mukaisten kelpoisuusedellytysten täyttävän henkilöstön rekrytointihaasteet heijastuivat edelleen yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteisiin samalla tavoin kuin kunnalliseen varhaiskasvatukseen. Yksityisillä palveluntuottajilla oli haasteita saada kelpoisuusehdot täyttävää henkilöstöä päiväkoteihin rekrytoinnista huolimatta. Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajia ja toiminnasta vastaavia johtajia ohjeistettiin noudattamaan varhaiskasvatuslakia koskien henkilöstön kelpoisuuksia sekä rekrytoimaan avoimiin tehtäviin kelpoisuusehdot täyttävää henkilöstöä. Mikäli palveluntuottaja ei löydä avoimesta rekrytoinnista huolimatta kelpoisuusehtoja täyttävää henkilöä, palveluntuottaja voi palkata määräaikaisesti korkeintaan vuodeksi tehtävään soveltuvimman ei-kelpoisen henkilön.

Yksityisissä päiväkodeissa toimivan henkilöstön kelpoisuus:

Työtehtävä	2019 - 2020	2020 - 2021
Varhaiskasvatuksen opettaja	63%	62 %
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	54%	54 %

Kunnallisen varhaiskasvatuksen suomenkielisessä palvelussa toimintavuonna 2021 – 2022 kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajia oli 79,6% ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajia 88,2%. Ruotsinkielisessä palvelussa kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajia oli 69,3% ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajia 67,2%.

4.2. Ohjauksen käytännöt yksityisessä perhepäivähoidossa

Helsingissä työskenteli toimintakaudella 2020-2021 yhteensä 17 yksityistä perhepäivähoitajaa ja kolme (3) ryhmäperhepäiväkotia. Ohjauksen käytännöt tehtiin 13 yksityisen perhepäivähoitajan luona, neljä (4) käyntiä pidettiin koronatilanteesta johtuen etänä Teamsin tai puhelimen välityksellä. Ryhmäperhepäiväkotien käynneistä kaksi pidettiin Teamsin välityksellä ja yksi paikan päällä. Ohjauksen käytännöillä keskusteltiin muun muassa Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmasta ja varhaiskasvatuslain tavoitteiden toteutumisesta.

Ennen varhaiskasvatuslain uudistusta 1.8.2018 perhepäivähoitajana pystyi aloittamaan ilman perhepäivähoitajan tutkintoa. Suurimmalta osalta nykyisistä yksityisistä perhepäivähoitajista puuttui uuden lain (29 §) vaatima koulutus. Stadin ammattiopiston kanssa tehdyn yhteistyön pohjalta viisi perhepäivähoitajaa aloitti perhepäivähoitajan oppisopimuskoulutusohjelmassa huhtikuussa 2021. Koulutusohjelmaan osallistuminen on vapaaehtoista.

4.3. Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa

Syyslukukauden 2020 alussa kiertävän varhaiskasvatuksen erityisopettajan työ kohdentui ensisijaisesti esiopetusryhmiin ja esioppilaisiin. Esiopetusta toteutettiin 56 varhaiskasvatusyksikössä. Kiertävän varhaiskasvatuksen erityisopettajan tavoitteena oli kartoittaa esiopetusryhmien tilanteita. Tukea tarvitsevan oppijan kouluun siirtymistä ryhdyttiin arvioimaan ja valmistelemaan yhteistyössä vanhempien, oppilashuollon työntekijöiden ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa mahdollisimman varhain syyslukukaudella.

Lapsiryhmien ja lapsien havainnointi päiväkodeissa toteutui kaudella 2020-2021 rajoitetusti kauden edetessä johtuen koronatilanteesta. Henkilökunnan konsultointi ja yhteistyöpalaverit vanhempien ja asiantuntijoiden kanssa toteutuivat pääosin koronatilanteesta johtuen Teams-palaverina sekä puhelinkonsultaatioina. Päiväkotien henkilöstö oli yhteydessä varhaiskasvatuksen erityisopettajaan esimerkiksi lapsen käyttäytymiseen ja itsesääätelyyn liittyvissä haastavissa tilanteissa havainnointi ja konsultaatiokäynnin järjestämiseksi päiväkodin lapsiryhmässä. Ryhmäkäyntitoiveet liittyivät myös lasten kehityksellisiin huoliin ja vuorovaikutuksen sekä puheen- ja kielen kehityksen pulmiin.

Vuosittain yksityisestä varhaiskasvatuksesta siirtyy tukea tarvitsevia lapsia kunnalliseen varhaiskasvatukseen tilanteissa, missä pedagoginen tuki on riittämätöntä. Näissä tilanteissa yksityisen varhaiskasvatuksen erityisopettaja ohjaa prosessissa ja tekee yhteistyötä vanhempien, kasvattajien, varhaiskasvatusalueiden toimijoiden sekä lasta tutkineiden asiantuntijoiden kanssa. Kaudella 2020-2021 siirtyi joitakin tehostettua tukea ja rakenteellisia tukitoimia tarvitsevia lapsia kunnalliseen varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen.

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa yksi kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja tekee tiivistä yhteistyötä ruotsinkielisten yksityisten palveluntuottajien kanssa. Yksityisillä palveluntuottajilla on pääosin hyvät edellytykset ja riittävä osaaminen huomioida lasten riittävä kehityksen ja oppimisen tuki. Mikäli lapsen pedagoginen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa on riittämätöntä, tekee kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja tiivistä yhteistyötä palveluntuottajan, huoltajien, henkilöstön ja mahdollisen hoitavan tahon kanssa. Henkilöstön konsultointi ja yhteistyöpalaverit toteutettiin pääosin etäyhteyksillä toimintavuonna 2020-2021. Mikäli lapsen erityisen tuen tarve on suuri, eikä palveluntuottajalla ole edellytyksiä vastata tähän, tarjotaan lapselle tarvittaessa paikkaa kunnallisesta varhaiskasvatuksesta.

4.4. Palveluntuottajille ja henkilöstölle järjestetyt tilaisuudet

Toimintakaudella 2020 – 2021 järjestettiin yhteensä 12 tiedotus-, koulutus- tai keskustelutilaisuutta palveluntuottajille ja yksityisten päiväkotien henkilökunnalle. Kaikki toimintakauden tilaisuudet pidettiin etänä Teamsin välityksellä. Yksityisille varhaiskasvatuksen toimipisteille ja palveluntuottajille lähetettiin useita tiedotteita ja ohjeistuksia yksityisen varhaiskasvatuksen ajankohtaisista asioista.

Yksityisen varhaiskasvatuksen tilaisuuksiin kutsuttiin sekä suomenkielisen että ruotsinkielisen palvelun ohjauksessa ja valvonnassa olevien toimipisteiden henkilöstö ja palveluntuottajat.

Toimintakaudella 2020 – 2021 järjestetyt yksityisen varhaiskasvatuksen tilaisuudet:

Perhepäivähoidon ilta Uusien lomakkeiden läpikäyminen	12.8.2020
Palveluntuottajien tapaaminen Uuden päällikön ja palvelukokonaisuuden esittely, varhaiskasvatus johtajan puhe, palveluverkon esittely, ajankohtaiset asiat	19.8.2020
Esiopetuksen startti Oppilashuolto, tuen kolmiportainen malli, eskareiden tukeminen, ajankohtaiset asiat	27.8.2020
Palveluntuottajien tapaaminen Päiväkotitilojen käyttöönottamisen uusi ohje, rakennuslupatilanne	17.9.2020
Pedagoginen iltapäivä Lapsen tukeminen	26.11.2020
Teams-joulukahvit palveluntuottajille Varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda, varhaiskasvatussuunnitelman sitovuus ja toimintasuunnitelma	14.12.2020
Palveluntuottajien tapaaminen Kelpoisuudet, varavastuuhenkilöt, ryhmien muodostaminen, ohjauksen käynnistäminen, nousseita asioita, hakemusten allekirjoittaminen	11.1.2021
Pedagoginen iltapäivä Kielitietoinen varhaiskasvatus	10.2.2021
Pedagoginen iltapäivä Taidekasvatus Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa	14.4.2021
Kaksivuotisen esiopetuksen infotilaisuus	6.5.2021
Palveluntuottajien tilaisuus Uudet lomakkeet: omavalvontasuunnitelma, toimintatietolomake, toimintasuunnitelma	18.5.2021
Kesäkahvit Teamsin välityksellä	17.6.2021

Toimintakaudella 2020 – 2021 palveluntuottajille järjestettiin lyhyitä infoja muun muassa Koronaan liittyvistä toimintaohjeista sekä varhaiskasvatustilanteen muutoksista.

Palveluntuottajille lähetettiin kaksi (2) sähköistä kyselyä. Ensimmäinen kysely koski valtion erityisavustusta yksityiseen varhaiskasvatukseen. Kyselyllä haluttiin kartoittaa, millaista tukea yksityiset varhaiskasvatuksen yksiköt tarvitsivat korona-ajan aiheuttamien poissaolojen vaikutusten tasoittamiseksi lukuvuodelle 2020-2021. Toinen kysely koski päiväkotien kokemuksia hankerahalla rahoitetusta kielipeda-jaksosta, jossa hanketyöntekijä ohjeisti päiväkodin henkilöstöä kielipeda-materiaalin avulla. Yksityisen varhaiskasvatuksen asiakkailta oli mahdollisuus osallistua pääkaupunkiseudun yhteiseen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiakaskyselyyn. Kysely lähetettiin lapsen huoltajille loka-marraskuun vaihteessa (19.10.-8.11.2020) ja sillä selvitettiin lapsen ja huoltajan kokemuksia varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta sekä heidän toiveitaan kehittämiskohteista.

4.5. Valtion erityisavustus yksityiseen varhaiskasvatukseen

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala sai valtion erityisavustusta varhaiskasvatukseen koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poissaolojen vaikutusten tasoittamiseen lukuvuodelle 2020-2021, josta osa kohdennettiin yksityisen varhaiskasvatukseen. Yksityinen varhaiskasvatuksen palvelu käytti hankerahaa työntekijän palkkaamiseen yksityisiin päiväkoteihin. Hanketyön tavoitteena oli tehostaa varhaiskasvatuksen tukitoimien tehostaminen ja tuen, erityisesti suomi toisena kielenä -opetuksen järjestäminen niille lapsille, joille varhaiskasvatuksen järjestäjän toimesta oli arvioitu olevan tuen tarvetta

koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi. Työskentelyn pohjana oli Kielipeda-materiaali ja sen käyttöönotto. Hanketyöntekijä työskenteli jaksoittain 1-3 viikkoa yksiköissä.

Hanketyöntekijän keskeiset työtehtävät olivat lapsen oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukeen liittyvien ongelmien ehkäiseminen, oppimisen edellytysten parantaminen, henkilökunnan osaamisen vahvistaminen, monikielisten lasten suomen kielen tukeminen ja siihen liittyvien menetelmien vahvistaminen arjessa.

Yksityisten päiväkotien henkilöstö koki, että he saivat hanketyöntekijältä uutta materiaalia ja välineitä sekä vinkejä arkeen, joita he pystyivät hyödyntämään lasten opetuksessa. Kielipeda-jakso koettiin tärkeänä ja arvokkaana myös mentoroinnin näkökulmasta. Tämän lisäksi valtion erityisavusta käytettiin yksityisten varhaiskasvatusyksiköiden Mini-Nepsy täydennyskoulutukseen.

4.6. Toteutunut yhteistyö yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee tiivistä yhteistyötä yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan asioissa eri viranomaisten kanssa.

Koonti toimintakaudella 2020 – 2021 toteutuneesta yhteistyöstä:

Tapaaminen/työryhmä	Aihe	Tapaamisten määrä
Monitoimialainen työryhmä	Yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen perustamisen prosessi ja ohjeistus sekä muutokset toiminnassa	Toteutui kaksi kertaa
Päiväkodin pihat työryhmä	Ulkoilualueiden käyttöoikeussopimukset	Toteutui kolme kertaa
Pääkaupunkiseudun kunnat	Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta	Toteutui viisi kertaa
Etelä-Suomen aluehallintovirasto	Yksityisen palveluntuottajan toiminnan aloitus ja muutokset toiminnassa, ohjaus ja valvonta	Toteutui kaksi kertaa, lisäksi yhden kerran PKS-tapaamisen yhteydessä
Stadin ammattiopisto	yksityisten perhepäivähoitajien oppisopimuskoulutus	Toteutui viisi kertaa

5 VALVONTATOIMET TOIMINTAKAUDELLA 2020 – 2021

Toimintakaudella 2020 – 2021 on varsinaisina valvontatoimina toteutettu seuraavia toimenpiteitä: yhteydenotto ja selvityspyyntö, ennalta ilmoittamaton tarkastus, palveluntuottajan ja toiminnasta vastaavan johtajan tapaaminen, huomion kiinnittäminen, huomautuksen antaminen ja määräyksen antaminen.

5.1. Palautteet ja esille nousseet epäkohdat

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on saanut palautteita tai muita epäkohtailmoituksia yksityisten palveluntuottajien ylläpitämien varhaiskasvatuksen toimipisteiden asiakkailta, henkilökunnalta tai muilta kuntalaisilta. Palautteen saavuttua keskustellaan toiminnasta vastaavan johtajan ja tarvittaessa palveluntuottajan kanssa palautteesta tai heidät kutsutaan tapaamiseen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle. Tarvittaessa pyydetään kirjallinen selvitys tai dokumentteja tilanteen selvittämiseksi. Palautteen perusteella voidaan tehdä myös ennalta ilmoittamaton tarkastuskäynti.

Toimintakaudella 2020 – 2021 vastaanotettiin yhteensä 24 palautteita, joista annettiin yhteensä 18 eri toimipisteestä. Palautteet koskivat toimipisteiden ulkoilua, turvallisuutta, henkilöstömitoituksia,

henkilöstön kelpoisuutta, henkilöstön vaihtuvuutta, palveluntuottajan tai henkilökunnan toimintaa, tiedostusta, esiopetusta, varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman toteuttamista, varhaiskasvatuskeskusteluja ja hygieniaa.

Toimintakaudella 2020 – 2021 järjestettiin tuottajakohtainen tapaaminen palautteiden tai muutoin esille nousseiden epäkohtien vuoksi yhteensä kuuden (6) eri toimipisteen palveluntuottajan kanssa tilanteiden selvittämiseksi.

5.2. Huoltajien tekemät muistutukset

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelu vastaanotti toimintakaudella 2020 – 2021 yhden huoltajien tekemän varhaiskasvatuslain mukaisen muistutuksen.

5.3. Ennalta ilmoittamattomat tarkastuskäynnit

Ennalta ilmoittamattoman tarkastuskäynnit perustuivat kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastaanottamaan palautteeseen, ohjauksikäynnillä esille nousseeseen epäkohtaan tai muuta kautta saatuun epäkohtailmoitukseen koskien varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen toimintaedellytysten toteutumista.

Ennalta ilmoittamattoman tarkastuskäynnin toteuttamisesta päättää varhaiskasvatuksen valvonnasta vastaavat viranomaiset, suomenkielisten palveluiden osalta yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö ja ruotsinkielisten palveluiden osalta ruotsinkielisten palveluiden varhaiskasvatuksen aluepäällikkö. Tarkastuskäynnin suorittaa aina kaksi henkilöä ja käynnistä kirjoitetaan tarkastusraportti. Ennalta ilmoittamattomien käyntien jälkeen toiminnasta vastaavan johtajan tai palveluntuottajan kanssa keskustellaan tilanteesta tai heidät kutsutaan tapaamiseen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle. Palveluntuottajalta pyydetään tarvittaessa kirjallisia selvityksiä tilanteen selvittämiseksi.

Toimintakaudella 2020 – 2021 tehtiin yhteensä kuusi (6) ennalta ilmoittamatonta tarkastuskäyntiä. Toimintakaudella tehdyt tarkastuskäynnit perustuivat palautteeseen tai muuhun esille nousseeseen epäkohtaan tai muuta kautta saatuun epäkohtailmoitukseen koskien henkilöstön kelpoisuutta ja riittävyttä, turvallisuutta ja varhaiskasvatuksen laatua.

Ennalta ilmoittamattomien tarkastuskäyntien määrä toimintakausittain:

Toimintakausi	Tarkastuskäynnit	Tarkastuskäynnit *SVES
2020 – 2021	6	0
2019 – 2020	4	0
2018 – 2019	7	0

5.4. Huomautuksen antaminen ja huomion kiinnittäminen

Toimintakaudella 2020 – 2021 annettiin neljä (4) varhaiskasvatuslain 57§:n mukaista huomautusta. Huomautusten syinä olivat asiakasturvallisuuden vaarantaminen (2) ja henkilöstömitoituksen noudattaminen (1) ja tarkastuksen kannalta välttämättömien asiakirjojen toimittaminen (1).

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö voi myös kiinnittää esille nousseeseen epäkohtaan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen, jos asia ei anna aihetta huomautukseen tai muihin toimenpiteeseen. Päällikkö ohjasi yhtä palveluntuottajaa kiinnittämään huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen muutosten ilmoitusvelvollisuutta noudattamalla.

5.5. Määräyksen antaminen

Toimintakaudella 2020 – 2021 yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö antoi yhden varhaiskasvatuslain 58§:n mukainen määräyksen ilman hallintopakkoa. Määräyksen syynä oli henkilöstömitoituksen noudattaminen.

6 POHDINTA

Yksityinen varhaiskasvatus Helsingissä on perheiden arvostamaa, sitä pidetään laadukkaana, monipuolisena ja siihen ollaan erittäin tyytyväisiä. Tämä käy ilmi pääkaupunkiseudun asiakaskyselystä, jossa yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajilta saadut vastaukset olivat kauttaaltaan parempia kuin kunnallisen varhaiskasvatuksen vastaavat vastaukset. Helsingin strategian mukaisesti yksityinen varhaiskasvatus monipuolistaa ja täydentää kunnallisen varhaiskasvatuksen palveluverkkoa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajat ovat nostaneet esille haasteet koskien korona-ajan aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia ja yksityisen varhaiskasvatuksen asiakasmäärien laskua. Palveluntuottajien kokemuksen mukaan se on lisännyt perheiden epävarmuutta sitoutua yksityisen varhaiskasvatuksen sopimusehtoihin ja perheet pohtivat pidempään paikan vastaanottamista. Tämä on tullut esiin myös käynnistämistukien takaisinperinnöissä, joiden syynä on ollut tuen perusteena olevien lasten määrän toteutumattomuus. Aiemmin takaisinperintöjä tästä johtuen ei ole ollut.

Asiakasmaksujen omavastuuosuus on yksityisessä varhaiskasvatuksessa korkeampi kuin kunnallisessa. Helsingin kaupunki ei ole korottanut yksityisen hoidon tuen kuntalisää vuoden 2018 jälkeen, vaikka muun muassa henkilöstön palkkakustannukset sekä vuokrat ovat nousseet. Varhaiskasvatusmaksun omavastuuosuus korostuu erityisesti monilapsisten perheiden kohdalla, sillä yksityisten palveluntuottajien oli mahdollista hakea Helsingin kaupungilta korvausta sisaralennuksen antamiseen vain loka-joulukuussa 2020.

Kuluvana toimintavuonna toiminnan lopettaneita päiväkoteja oli yhteensä yhdeksän (9), varhaiskasvatuspaikkoja näissä yksiköissä oli yhteensä 347. Huomioitavaa on, että lopettaneet päiväkodit olivat toimineet jo pidemmän aikaa vajaalla asiakasmäärällä. Toimintansa lopettaneiden päiväkotien lapset saatiin sijoitettua joko kunnalliseen varhaiskasvatuksen yksikköön tai toiseen yksityiseen yksikköön. Yksityisiä perhepäivähoitajia lopetti kolme (3).

Yksityisen varhaiskasvatuksen ennakkollinen ohjaus ja valvonta toteutettiin toimintakaudella 2020 – 2021 suunnitelman mukaisesti. Ohjauskäyntien perusteella voidaan todeta, että yksityiset palveluntuottajat tarjoavat pääsääntöisesti laadukasta varhaiskasvatusta. Yhteistyö ja vuorovaikutus tuottajien, toiminnasta vastaavien johtajien sekä muun henkilökunnan kanssa on ollut myönteistä ja rakentavaa. Käynneillä nousi esiin puutteita, joiden osalta toiminnasta vastaavia johtajia ja palveluntuottajien ohjattiin ja neuvottiin noudattamaan varhaiskasvatuslakia ja varhaiskasvatussuunnitelmaa. Useassa toimipisteessä keskusteltiin myös henkilöstön kelpoisuuksista, sillä kelpoisen henkilöstön löytäminen on edelleen haastavaa. Vallitseva koronatilanne on vaikuttanut esimerkiksi kielipäiväkotien mahdollisuuksiin palkata henkilökuntaa muualta kuin Suomesta.

Aluehallintoviraston valtakunnallinen varhaiskasvatuksen valvontaohjelma antaa suuntaviivat myös Helsingissä toteutettavalle yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaukselle ja valvonnalle. Aluehallintoviraston valvontaohjelman vuosien 2020 ja 2021 painopistealueina ovat riittävä henkilöstömitoitus koko varhaiskasvatuspäivän ajan sekä maksimissaan kolmen kasvattajan ryhmien muodostaminen. Nämä painopistealueet ovat mukana myös kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toteuttamassa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen pedagogista ohjausta ja neuvontaa lisättiin yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kehittämispalvelun kanssa. Tilaisuuksia järjestettiin etäyhteydellä yksityisen varhaiskasvatuksen henkilöstölle ja kouluttajina toimivat yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelun lisäksi pääsääntöisesti kehittämispalvelujen asiantuntijat tai projektityöntekijät. Tavoitteena oli tarjota yksityisen varhaiskasvatuksen henkilöstölle pedagogista osaamista kehittäviä tilaisuuksia, lisätä yhteistä pedagogista keskustelua ja hyvien käytäntöjen jakamista. Yksityiset päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit käyttävät Helsingin kaupungin yksityiselle varhaiskasvatukselle osin muokattua toimintasuunnitelmapohjaa sekä Helsingin Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaa (LEOPS).

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelu aloitti Helsingin kaupungille ilmoitettujen ja aluehallintoviraston rekisterissä olevien yksityisten palveluntuottajien ja varhaiskasvatustoimintaa koskevien tietojen tarkistamisen ja yhdenmukaistamisen. Tavoitteena on ollut myös yhteistyön tiivistäminen ja keskustelun lisääminen palveluntuottajien kanssa.

Toimintavuoden 2021 – 2022 ohjauksen ja valvonnan tavoitteena on aluehallintoviraston painopistealueiden lisäksi keskittyä varhaiskasvatuksen laadun ja sen arvioinnin valvontaan palveluntuottajan omavalvonnallisilla keinoilla.